

siger man det ikke allerede i 1907, da han har gjort Fejlen, da han lavede Overslaget? Han har altsaa faktisk siddet — som den forsømmelige Embedsmand, som han siges at være — lige fra 1907, og nu pludselig kan man ikke bruge ham mere. Hvis han havde gjort opmærksom paa disse 87,000 Kr., som det drejer sig om, den Gang man vedtog Loven, der omfatter et Beløb af 1,325,000 Kr. — den Gang havde vi bedre Raad, end vi nu have — var Loven neppe bleven standset af den Grund. At han har gjort opmærksom paa Mangelen lidt sent, er hans Fejl. Det væsentlige er ikke, at man mangler disse Penge, men det væsentlige er, at han ikke har gjort opmærksom derpaa i Tide. Det er det, der gaar ud over ham. Men det er efter min Mening en meget haard Adfærd, der er udvist overfor denne Mand. Jeg kommer til at tænke paa, at hvis man f. Eks. gav mig en dejlig Violin, en Stradivarius af den allerbedste Art, og jeg bad en Del Gæster hjem til mig og gav mig til at spille for dem — jeg spiller meget daarlig Violin —, vilde de sige: Det er Synd at høre saadant et Instrument blive trakteret paa den Maade. Men hvis jeg bad en stor Kunstner til at spille paa Violinen, vilde man være glad over den glimrende Vellyd. Jeg tror, at man i Clemmensen har siddet inde med et udmærket Instrument, men jeg tror ikke, man har forstaaet at spille paa det.

Der maa ligge noget bagved denne Sag, som ikke er let at udrede, og det forekommer mig, at Clemmensen er falden ikke saa meget paa den Fejl, han har begaaet, som paa Systemer, og det taler i høj Grad til Undskyldning for en Mand, at han støder mod Systemer, som han ikke er Herre over. De Ting, jeg vil pege paa, ere for det første, at der findes adskillige Fejl i hele Statens civile Bygningsvæsen. Det er en alt for stor Opgave her under Finanslovens anden Behandling at ville diskutere om alle de Fejl, der kunne være ved dette civile Bygningsvæsen — der er ogsaa adskillige gode Sider derved —, men een Fejl vil jeg dog pege paa her: Tilblivelsen af Overslaget. Naar Administrationen forlanger et Overslag over et eller andet Arbejde, gaar det i en uhyre Fart, det skal være færdigt hurtigt, og det gælder om at faa Beløbet ned til et Minimum, der beregnes intet til uforudsete Udgifter eller lignende, og det hele skal knibes igennem. Saa skal Bygningsinspektøren lave dette Overslag, som i Virkeligheden er en privat Entreprise for ham — han faar ikke særlig Betaling for det, thi det hører til hans Embedsgerning —, men naar et saa-

dant Overslag skal udføres med Tegninger og Planer til hele Historien, koster det en Masse Penge. Det har han i Virkeligheden ikke Raad til, naar Arbejdet ikke bliver til noget. En anden Sag er det, naar Arbejdet udføres, thi da faar han ad den Vej sin Honorar, der for Resten ingenlunde er for stort. Men han mangler Assistance til at lave dette Overslag, f. Eks. Ingeniørassistance, idet Bygningsvæsenet ikke har en eneste Ingeniør, skønt der ved moderne Bygninger fordres meget Ingeniørarbejde. Saa dan Assistance maa skaffes ved Hjælp af gode Venner og Bekendte, hvem der nu vil hjælpe ham med det. Thi selv har han ikke Midler til at gøre disse Overslag saadan som de burde gøres. Bygningsinspektør Borch har sagt mig, at han et Aar havde Underskud derved, at hele hans Tid var gaaet med til udelukkende at lave Overslag for Staten, uden at disse Sager bleve til noget, saa at han overhovedet ikke havde nogen som helst Gage det Aar. Det viser bedst, hvad disse Overslag koste. Skulde et Overslag som det, det her drejer sig om over disse Bygninger, have været gjort meget grundigt, havde det rimeligvis kostet hele Clemmensens Gage. Det er en Ulempe ved Systemet, som her er kommen til at gaa mere ud over en enkelt, end tilbørligt er.

Saa vil jeg ogsaa nævne et andet System. Det er Bureaukratismen. Her er i Virkeligheden en hel Del Bureaukratisme bagved i denne Sag, og det tror jeg jeg kan paatage mig at dokumentere. Der er en Kommission, som blev nedsat til at behandle disse vigtige Bygningssspørgsmaal vedrørende Slotsholmens Ordning, hvilket Spørgsmaal falder ind under det, der her er paa Bane, blev nedsat den 26. November 1906. I denne Kommission sidder en Departementschef, som er Officer, og 7 juridiske Embedsmænd fra Ministerierne. Senero tilkaldte man Rigsarkivar Dr. jur. Secher. Blandt denne Kommissions Medlemmer er der altsaa ikke en eneste, der er sagkyndig i Bygningssager, og den bestaar saa godt som udelukkende af Jurister. Jurister ere selvfølgelig udmærkede til det, de forstaa sig paa, men Bygningssager forstaa de sig ikke meget paa. Jeg vil gøre en Sammenligning mellem Sammensætningen af denne Kommission og af den Kommission, der blev nedsat om et lignende, omend noget større Spørgsmaal i 1879, altsaa i forrige Generation. Det har sin store Interesse at anstille denne Sammenligning. Den tidligere nedsatte havde tillige Museumsforholdene og — da Christiansborg Slot ikke var brændt den Gang — Spørgsmaalet om en